

Har Norges Rederforbund svindlet til seg 10 millioner kroner av statskassen?

Ble stortinget i 1945 ført bak lyset ved fortielser og ufullstendige opplysninger?

En øyeblikkelig og inngående gransking synes uomgjengelig nødvendig.

I tiden etter «frigjøringen» har vært en gylden tid for alle dem som har forstått å sno seg. Oppskriften var igrunnen såre enkel. Først gjaldt det å sikre seg et uthengsskilt at man var på tentert «god» nordmann. Og et slikt skilt falt det ikke vanskelig å skaffe tilveie så sant man hadde de rette forbindelser. Dernest var det brae å slenge ut i hytt og vær en påstand om at man var blitt økonomisk misshandlet av de stygge NS-medlemmene og at man i den anledning ventet seg en passende påskjønnelse. Dermed lå veien åpen.

Det er mange «gode» nordmenn som er blitt rike i etterkrigstidens Norge. Til samme tid er det mange virkelige patrioter som gjennom offentlig utplyndring er blitt meget fattige. De første har hatt makten, de siste retten. Og i rettløse tider er det desverre makten som har prioritet.

Ennå kan de som har makten høvere. Men det tar til å rakne, og rakne stygt. Det ene eksempel etter det andre gjør det klart at det ikke er gull alt som glimrer.

Vi skal nedenfor gjengi en skriftveksel med en av landets største og mest kjente institusjoner. Noen kommentarer anser vi ikke nødvendig. Det som er sagt, taler for seg selv. Bare ett er nødvendig — og i det burde hele det norske samfunn være interessert — at det hurtigst mulig blir satt i gang en offentlig gransking. Et samfunn som gjør krav på å kalle seg et rettssamfunn, kan ikke tolerere at noen «kamouflerer» seg til millionbeløp på norske landsmenns bekostning.

Vi referer:
Avskrift.

TRYGVE JØRGENSEN,
Bygdø Allé 12, I.

Oslo 31. 7. - 51.

Herr direktør Bernt Lund,
Norges Rederforbund,
Rådhusgaten 25, Oslo.

Ad: Oppgjøret Staten — de norske skipsrederier.

Jeg har nu gjort vedlagte utkast til et sirkulære til samtlige stortingsmenn i nuværende og forrige Storting samt til endel høyere embetsmenn.

Hvis De kan påpeke noen faktiske feil ved sirkulæret, så imøteser jeg Deres meddelelse herom. Jeg avventer derfor utsendelsen inntil Deres

svar foreligger; men det må være kommet innen rimelig tid.

Ærbødigst
Trygve Jørgensen.
(sign.)

Sovjet blander seg inn i den engelsk-persiske oljestridd

ER VILLIG TIL Å OVERTA DEN PERSISKE OLJEINDUSTRI.

Meldinger som nå er sivet ut vet å fortelle, at noen dager før det ble brudd i forhandlingene i Persia, fikk Tumans personlige utsending

Bilaget.

Kjempesvindel i oppgjøret mellom Staten og de norske skipsredere?

Aftenpostens morgenr. 6. april 1951 gjengir et foredrag holdt i Sosialøkonomisk Samfund av Rederforbundets direktør Bernt Lund. Siste avsnitt lyder: Norsk skipsfart har aldri bedt om offentlig bidrag i noen som helst form.

I den anledning blir der skrevet til direktøren den 7. april, hvor det blir

— Fortsettes side 3 —

«Det var også Hambros eneste dumhet»

Da C. J. HAMBRO for en tid siden var ute på valgagitasjon, ble han av en virkelig god nordmann bedt om å ha hadde

De vanskeligheter tyskerne hadde under okkupasjonen ble gjort av NS

I handling gikk disse inn for den raskest mulige gjenopprettelse av Norges suverenitet

De «gode» nordmenn søkte tyskerne for egen vinning
En høytstående tysk offiser uttaler seg til «8. Mai» om forholdet mellom Norge og Tyskland

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

Det har vakt en viss forbauselse i mange kretser i Vest-Tyskland, at den nye tyske sendemann i Oslo, minister von Broich-Oppert, har anslått en noe «ydmyk» tone ved sitt første møte med den norske presse.

En høytstående tysk offiser, som spiller en stor rolle i den nye soldatorganisasjon, og som ansees for å være en uoffisiell talsmann for general Rameke, har avgitt en privat uttalelse til Deres korrespondent om de tyske soldaters syn på forholdet mellom Norge og Tyskland.

Jeg anser det for å være av den største betydning

at det norske folk får greie på det som den tyske soldat og offiser tenker om Norge og nordmennene i dag, uttaler han.

For det første må nordmennene ha for øye at de tyske offiserer og soldater ikke ante hvor de skulle hen da «Operasjon Weser» startet i de første dager av april 1940. En soldats plikt er å adlyde. Da de tyske tropper ble landsatt i Norge trodde de at de kom dit for å forsvare Norges nøytralitet, som var krenket av England og Frankrike. På samme måte ville engelske og franske soldater ha opp-

fattet situasjonen hvis de var blitt sendt til Norge for å forsvare Norges krenkede nøytralitet, — og de gjorde det faktisk også — alle de franske, engelske og polske tropper som kjempet på norsk grunn i april og mai 1940

De tyske Wehrmacht-soldater og offiserer

hadde under okkupasjonen av Norge svært liten føling med politiske forhold. De kom vesentlig i kontakt med nordmenn som ikke var medlemmer av Nasjonal Samling og i det store og hele var forholdet mellom de tyske soldater og disse nordmenn ikke bare godt, men ofte meget hjertelig. De

vanskeligheter tyskerne hadde i Norge under okkupasjonen, ble vesentlig gjort av Nasjonal Samling og NS-folk. NS-folk gikk i handling inn for den raskest mulige gjenopprettelse av Norges suverenitet og selvstendig het, mens andre nordmenn var mer opptatt av private og materielle spørsmål, så som sikring av sin og sin families matforsyning, oppnåelse av den best mulige fortjeneste ved arbeider som var satt i gang av de tyske okkupasjonsmyndigheter o.s.v

Når det gjaldt den utenrikspolitiske situasjon

hadde Wehrmacht-soldatene stadig beviser for at nordmennene var glad for at Tyskland holdt vakt mot øst, ikke minst i Nord-Norge. Jeg var selv tilstede på en kafe i en norsk by da de norske aviser bragte meddelelse om at hakekorsflagget var heist i Kirkenes like etter de norske troppers kapitulasjon i juni 1940. Nord-Norge var dengang et militært vakuum og nordmennene var meget spent på om russerne ville gripe den sjanse som frembod seg der til å rykke inn på samme måte som de var rykket inn i lignende vakuum-områder i Øst-Polen.

Jeg var vitne til,

at nordmennene trakk et lettelsens sukk da de så at hakekorsflagget vaket over Kirkenes. En arbeidsmann

— Forts. side 3 —

Ble dømt til døden — senere frikjent

Uskyldige mennensker dømmes på grunn av løgnaktige vitneprov

Saken ble nå behandlet ved den øverste franske domstol i Rastatt. — Her opptrådte på ny de samme åtte

et skillete i en samfunnsforhold. Men i nuværende og forrige Storting samt til endel høyere embetsmenn. Hvis De kan påpeke noen faktiske feil ved skillete, og om det er av betydning, ber jeg om å bli opplyst. Deres meddelelse herom. Jeg avventer derfor utsendelsen inntil Deres svar.

Odd Nansen etterlyser fredsforbryterne

OM KRIGSFORBRYTERNE VET VI NOK — HVEM KREVER DOM OVER FREDSFORBRYTERNE.

EN gang var begrepene humanisme, menneskerett og menneskeverd, satt i høysetet av demokratietalsmenn. Vi møtte dem senere som slagord da demokratiene gikk inn i en 5-årskrig mot et annet samfunnsyn. På seirens dag var det andre slagord, andre begreper som trådte i stedet, og som i dag er de realiteter demokratiene bygger frem tiden på.

Odd Nansen har sagt det slik: «I 6 år er vi blitt tutet ørene fulle om krigsforbrytelser og krigsforbrytere, de som bar skylden og ansvaret for millioner av menneskers død og undergang. Om krigsforbrytelser vet vi nok! Når det gjelder dem er vi våkne! Men hvordan er det med fredsforbrytelser?»

Har noen falt på at noe slikt og så kan tenkes? Millioner av mennesker dør og går til grunne i glemsel og mørke i dag også — i fredstid. Uten skygge av tvil kunne de ha vært reddet om vi hadde villet. Noen må vel være ansvarlige for dette massemordet også? Men hvem taler om fredsforbrytere? Og hvem krever dom over dem?

Både skylden og ansvaret er pulverisert, glemt og forsvunnet i byråkratets bunnløse papirhav. Men historiens dom vil vi ikke komme unna. Og den blir hård. Den regning som engang blir presentert — den kan komme til å måtte betales med hjer-teblod som i dag synes å være frosset til is i menneskehjertene.»

Demokrati — munnsvær!

I en artikkel «Skattemoralens fall» skriver o.r.sakf. Leif B. Røsholdt i Morgenbladet 15. 8. 51:

«Så fremt demokratiet skal innebære noe mer enn et munnsvær som uttrykk for samfunnets styreform, nytter det ikke å uthule hevdvunne begreper om folkestyre i den grad det er skjedd i etterkrigstidens Norge gjennom en prohibitiv beskatning. Så pass utviklet er menigmannens rettsfølelse, at bare diktaturet kan skjule misnøyen med et styresett, som krever vesentlig mer av den enkelte til bestridelse av samfunnets utgifter, enn han finner bør være påkrevd til dette formål.

Enkel tankevirksomhet tilsier skatteborgeren at forholdet strider mot hans sunne sans, og den kan intet politisk regime i det lange løp ustraf-

ER VILLIG TIL Å OVERTA DEN PERSISKE OLJEINDUSTRI.

Meldinger som nå er sivet ut vet å fortelle, at noen dager før det ble brudd i forhandlingene i Persia, fikk Tumans personlige utsending Harriman en ny overraskelse, som utsatte ham for et spelt press. Den russiske regjering hadde nemlig i all hemmelighet tilbydd den persiske regjering å overta driften av de persiske oljekilder, og at russiske ingeniører allerede stod klar til å settes inn i arbeidet.

Det sovjetrussiske tilbud har skapt store vanskeligheter, og en frykter for, at når sovjet har gått så langt som å blande seg inn i striden på denne måte, da er det små utsikter til en hurtig løsning.

Også 300 tyskere har meldt seg til det persiske generalkonsulat i Hamburg. De er nårsomhelst villig til å reise til Persia for å stille sin fagkunnskap til tjeneste for det persiske folk.

Da C. J. HAMBRO for en tid siden var ute på valgagitasjon, ble han av en virkelig god nordmann bebreidet, at han hadde bragt i forslag «æreslønn» til Jo han Nygaardsvold. Man fant nemlig dette ulikt Høyres fører. «Ja, det er riktig det, sa Hambro, men det er også den eneste dumhet, jeg har gjort».

Jeg er nå ikke så enig i, at det var hans eneste dumhet. Han har dummet seg mange ganger under behandling av landssvikopp-gjøret i Stortinget. Og jeg tror at han med tiden skal komme til å innrømme dette. Forevrig ble det ikke stemt over «æres-lønnen» i Stortinget. Det samme var også tilfelle med «Elverumsfullmakten». Den eksisterte i realiteten ikke, da det ikke ble votert. ARGUS.

Vest-Europa er blitt Amerikas nye slavemarked

Russland avverget anglo-transk invasjon

Hva «Pravda» kan fortelle

Sovjetunionen tilintetgjorde våren 1940 stort anlagte planer fra Englands og Frankrikes side om å invadere Russland gjennom i rett tid å slutte fred med Finland, heter det i en brosjyre som forleden ble offentliggjort av «Pravda». Angrepet skulle innledes 15. mars, men allerede 12. mars «skjenktes Finland en storsinnet fred» og de anglo-franske angrepsplaner måtte skrinlegges.

Det er den russiske historiker N. F. Ivasjin som forteller dette. England hadde allerede 100.000 mann rede til å falle inn i Finland, og Frankrike hadde ordnet med detachering av 45 tusen mann til Narvik for en samtidig aksjon derfra, heter det i brosjyren. Samtidig skulle den franske befalshaver i Midtøsten, general Weygand kaste fram store troppestykker over Kaukasus og tilkjempe seg kontrollen over oljefeltene i Baku.

Planen var blitt utarbeidet av Churchill, Chamberlain, Daladier, Renaud, Gamalin, Weygand og de Gaulle, men Russlands kloke trekk med avslutning av en fredspakt med Finland ødela alle planer.

Dette er i korte trekk hovedinnholdet av den russiske historikers forskningsresultater. Vi har ikke sett noen kommentarer til dem fra vestorientert hold og nøyer oss med å referere. Men en bemerkning må være tillatt: Hvis den russiske historiker i alt vesentlig har rett, kan den norske A-regjering neppe ha vært helt uvitende om det som var planlagt, og da åpner det seg vide perspektiver. Hvorom allting er: Sannheten om det som skjedde i

norsk politikk under den annen verdenskrig er ikke avdekket. Derfor må vi alle uten å la oss avskrekke forske videre, for frem skal den selv om det skal skje gjennom sidebenene.

Amerikansk propaganda og norsk folke-mening

DE SKANDINAVISKE LAND blir utpekt som livsviktig område for den vestlige forsvarskjede.

Norge, Sverige og Danmark utgjør «divsviktige lenker i den vestlige forsvarskjede», heter det i det sist ankomne informasjonskriv, som det amerikanske hovedkvarter sender ut til soldatene.

Alle de tre skandinaviske land er allierte mot angrepsfaren fra Sovjet, sier det amerikanske informasjonskrift. Selv om Sverige ennå ikke har sluttet seg til A-pakten, er det dog mange svensker som i dag bare har et eneste ønske, nemlig at deres land hurtigst mulig bør forene seg militært med vestmaktene, heter det til slutt.

Vi tror at det er like mange svenker som er imot at deres land skal forene seg i en militærpakt med vestmaktene. At folket i Norge også har fått endel betenkeligheter, får en forståelsen av når en lytter til hva folk mener om en eventuell inkalling av norsk ungdom til krigs-

Uskyldige mennensker dømmes på grunn av løgnaktige vitneprøv

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

I Vest-Tyskland har det vakt meget stor oppsikt at en fransk domstol nylig frifant en tysk obergefreiter som i over fem år ble betraktet som «krigsforbryter» og av franskmennene, ble dømt til døden og sto i fare for å bli henrettet. Det dreier seg om en obergefreiter i luftvåpenet ved navn August Brucker, som det franske Súreté arresterte den 20. februar 1946, da franskmennene hevdet at de satt inne med beviser for at Brucker som vaktmann i konsentrasjonsleiren Buchenwald hadde mishandlet fangene og hadde skutt tre russiske fanger. Brucker begynte sin vandring fra fengsel til fengsel, fra Gernersheim til Rastatt, Freiburg

og Kaiserslautern. Den unge, sterke soldat ble forvandlet til et vrak på 35 kg. I mai ifjor ble han fremstillet til hovedforhandling ved en fransk militærdomstol i Neustadt. Atte franske vitner, tidligere fanger i Buchenwald opptrådte i retten. De skildret det de hadde gjennomgått og uttalte med bestemt at Brucker var den onde ånd. Han hadde torturert både dem, polske og russiske fanger. De var alle vitne til at Brucker skjøt tre russiske fanger. Militærdomstolen dømte August Brucker til døden.

Det Tyske Røde Kors juridiske avdeling, det tyske politi og en kirkelig organisasjon i Pfalz tok seg imidlertid energisk av saken og franskmennene gikk tilsnitt med på saksgjenopp-takelse.

sukk da de så at hakekorsflagget vai-et over Kirkenes. En arbeidsmann — Forts. side 3 —

Saken ble nå behandlet ved den øverste franske domstol i Rastatt. — Her opptrådte på ny de samme åtte franske vitner. Men på tiltalebenken hadde man denne gang anbragt fire personer. Vitnene ble anmodet om å utpeke sin plageånd. Til alles forbau-selse erklærte de at ingen av de fire var den mann som hadde plaget dem. Til gjengjeld opptrådte en mengde vitner som kunne bevise at Brucker aldri hadde vært vaktmann i Buchenwald, idet han hele tiden hadde tjenestgjort ved en avdeling av luftvåpenet. Det ble avsagt frifinnelsesdom.

I Vest-Tyskland har denne frifinnelse vakt den største oppsikt. Mange spør seg selv om de franske domstoler har gjort mange slike feil under sin virksomhet i Tyskland. Hvor mange uskyldige mennesker er dømt som krigsforbrytere på grunnlag av vitnenes løgn?

Oppkjøpet av menneskekraft allerede legalisert

Displaced persons torgføres som kveg i flyktingeleirene

Aldri før har vel de europeiske nasjonene ofret mer for frihet og demokrati enn i den siste verdenskrig. Aldri har vel den gamle, demokratiske verden trodd mer blindt på offerets lønn enn de små stater, som la sin fremtid betingelsesløst i Amerikas hånd. Og aldri kunne deres skuffelse og forsmedelse bli større enn den dag de innså at båndet mellom den nye og den gamle verden var en slavelenke.

Allerede nå er nemlig Amerika mektig nok til å høste lønnen for sin egen krigsinnsats: herredømmet over et forgjeldet, umyndiggjort Europa. I kontinentets storbyer er Displaced persons blitt en markedsvarer for de valutasterke yankeys, og oppkjøpet av levende arbeidskraft til Amerikas umettelige krigsindustri kan ikke lenger kamoufleres. Etterkrigstidens ulykkeligste menneskeskjebner, de hjemstavnsløse, losses fra slaveskipene i østkystens dokker, og kolonirikene i Europa har atter gitt en attributt til moderlandet. Nei, dette er ingen ansvarsløs hets. Det er den nakne, usminkede sannhet, slik Odd Nansen viser den i sin artikkel «Det gjelder oss alle», hentet fra «Spektrum» nr. 3.

Vi siterer:

«Noe anderledes er det når det gjelder Displaced persons. De kan brukes, for de er ikke tyskere. I alle fall kan den arbeidskraft som de representerer brukes, for den er det mangel på i en rekke land i verden. Disse landene sender da sine ekspertkommisjoner til flyktingeleirene i Vesteuropa for å ta ut den arbeidskraften som landene trenger. De kommer m. a. o. for å skaffe seg en mangelvare — og for langer som man pleier når det gjelder varer at varen er feilfri og av beste kvalitet. La oss et øyeblikk kikke innom en slik uttakingsentral.

Den maskuline arbeidskraft først og fremst blir stillet opp og passerer revy for uttakingskommisjonen. Først blir de målt, for de må ha en ganske bestemt idealhøyde for å slippe inn i de forgyttede

må ikke være for stor eller for liten. Så blir muskulaturen på armer legger og lår befølt — om den er tilstrekkelig prima. Så må det gapes så tennene kan beskes. Tannrâte er en slem ting for hester og fe også og betinger ofte betydelig prisnedslag. Endelig blir de da gjen-nomlyst på kryss og tvers for at det skal kunne konstateres skjulte feil innvendig, av en eller annen art, i denne menneskelige eksportvare. Jeg glemte å si at ingen som vil komme i betraktning må ha passert oldingeaalderen, som for tilfellet er satt til 45 år. Selvsagt må de heller ikke mangle fingre eller tær eller endog et enkelt ledd av disse, eller på annen måte være av sekunda vare.

En ung mann av mitt bekjentskap slapp ikke igjennom da han manglet en finger. Et ungt kjekt

Russernes seiersmonument i Kirkenes reduseres

Kommunist-soldaten får ikke trampe på den tyske ørn.

DET BLIR INGEN AVDUKING AV MONUMENTET.

I følge et NTB telegram ser det ut til at makhaverne har fått betenkeligheter når det gjelder det russiske seiersmonumentet i Kirkenes.

Departementet har nemlig gitt beskjed om at det skal gjøres visse endringer i de foreliggende planer. Etter det som opplyses vil sokkelen bli senket fra 8 til 6 meter. Videre er den tyske ørn som den russiske soldaten trækker på, tatt bort. Som kjent har det vært endel diskusjon om hvorvidt monumentet i den nye utforming vil være passende. Noen innvielse av monumentet i august slik som planlagt, kan det ikke bli noe av.

di hun ikke kunne få barn —».

Jeg kunne fortelle dere meget mer, mere tror jeg enn dere brød dere om å høre, og verre ting enn dette, om hvordan mennesker behandles idag, midt i vår lovpristede kristne sivilisasjon. Ting som ville få hårene til å reise seg på hodene deres — og forhåpentlig også skamrøden til å blusse i kinnene ved tanken på at vi tilhører denne kristne sivilisasjon hvis høyeste bud er: **ELSK DIN NESTE!**»

Husk kontinenten

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbe

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Up to date.

Viljen til å bygge en bedre framtid i en hård tid er blitt aktivisert på forskjellig vis. Alle partier hevder å være sosiale folkepartier og det forgnagde ord demokrati går igjen overalt, hos de fåtallige, barske konservative som hos de diktaturredne for hvem staten er alt. Hvor blir det så av frisinnet, av den virkelige liberalisme?

Det var engang at verdenspolitikken var preget av liberalisme, men dens største svakhet var at det innen dens ramme var så mange varianter. Den økonomiske liberalisme, alminnelig kalt Manchesterliberalismen, mente at alt ble bra bare alle skranker for personlig tiltak ble fjernet, en annen variant hevdet at alt ville være godt, bare den ofentlige debatt ble fri og at opplysning ble tilgjengelig for alle. Sannheten skulle da seire av seg selv. Men historien i de siste årtier har lært oss, at denne bekvemme optimisme førte til skuffelser og gjennom de to verdenskriger resulterte den i at liberalismen tapte sin stilling som førende politisk kraft.

Nå er man begynt å tale om sosialliberalismen, men ordet dekker ikke, for det må erkjennes at sosiallovgivningen er gjennomført i et samvirke mellom konservatisme og sosialisme i like høy grad som gjennom liberales livsanskuelse, som selvsagt har en full prinsipiell forståelse av hva en moderne sosiallovgivning betyr. Skal man derfor kunne finne frem til det, som er liberalismens bærende ide, må man ta opp til fornyet prøvning selve frihetsproblemet i det moderne samfunn. Og her vil vi understreke, at liberalismens virkelige styrke ligger i de opprinnelige ideer om individets frihet og den personlige egenverdi uavhengig av samfunnets konstruktive stilling. En motig og ubetinget hevdelse av dette grunnsyn vil motvirke enhver diktaturtendens, hva enten den gir seg utslag i sosialistenes regulerings- og planøkonomi eller i den ekstreme statsdyrkelse. Her må man være aktsom overfor det såkalte demokrati, flertallsstyret, som kan undertrykke friheten med like stor og lammende virkning som det autoritære styre. Det frihetsundertrykkende demokrati er vår tids farligste fenomen, fordi det kamoufleres av omsorg for de små i samfunnet og skiltes med folkeviljen. Ta bare arbeideren i dag. Er han fri? Han kan selv svare, når han i stille stunder opprøres over partipisken og fagforeningsterroren. Er fiskeren og bonden fri, er handels- og industrimannen fri? Hvis de ikke kan svare, skyldes det den allmektige stat, som i sin vide kappe skjuler partiflertallets tyranni, har tatt fra dem utsynet og gjort dem til villige redskaper i sin hånd.

Det har i denne måned vært holdt en internasjonal liberal kongress i Uppsala. Den har debattert og vedtatt uttalelser om forsvar for de menneskelige rettigheter mot avhumanisering og folkeforfølgelse. De munnar ut i protester mot de totalitære systemer og er velmenende dagsaktuelle, men de går ikke til bunns i problemene og er preget av vest mot øst uten å se hjelken i vestens øye. Og her er svakheten. Den bærende og beseirende ide, som kan fenge og begeistre massene, er ennå ikke funnet og formulert. Som vi før har sagt: Det har gått en revolusjon over verden i de siste tyve år, og den må følges av en revolusjon inne i oss selv. Først da kan liberalismen få sin nødvendige fornyelse og bli up to date.

Elling Ljosaa, Buenos Aires, 70 år
Bakvaskelse og æreskjelling som takk

Bestyrerinnen Eva Tillischs Valg mellom to «gode nasjonale holdning» — eller mere ...

Hun hjalp fylkeslederen i NSK med å utpeke husstell-lærerinner

Etter 1945 har den samme frk. Tillisch vært en «gjenganger» som vitne i flere saker, og hennes vitneprov har vært offensive og «drepende»

I de aller, aller fleste tilfelle bygger dette med «god, nasjonal holdning» på en ren illusjon hos den «gode» selv. Karakteristikken har ingen som helst rot i virkeligheten. Skrapes det litt på fernissen, så ser det ikke så særlig bra ut lenger.

Blant de massevis av eksempler som står til vår rådighet — det har aldri vært noen mangel på Nikodemus'er — skal vi denne gang se litt på en dame som heter frøken Eva Tillisch, for øyeblikket bestyrerinne av Oppland Husmorskole på Bondelia ved Gjøvik. Under oppgjøret har denne dame vært særdeles ivrig for å dokumentere sin 100 prosents patriotisme. Aldri har hun hatt det minste med det forrederiske NS å gjøre, tvert imot! Hun har til hver en tid vært en innbitt motstander og gjort hva hun maktet for å motarbeide bevegelsen og dens tilhengere. Sier hun selv. — Hennes vitneprov har vært offensive og «drepende» og hun har da også fått sin belønning: at hun har fått lov å rykke inn på plassen etter en av dem som ble «utrensket».

Vel, — frøken Tillisch er altså en av de «rene», en av dem som er fri for enhver misstanke om å ha hatt noen befating med det skammelige som het NS, en av dem som kan slå seg for brystet i takknemlighet mot forsynet for at hun ikke har vært «som disse andre». Aldri satte hun et ben ut over streken. Hun var av de store og sterke og «gode».

Nå er det ikke slik å forstå at vi på vårt hold ser noe galt i det som vi nedenfor skal referere. Vi var under okkupasjonstiden takknemlig for samarbeid på positiv basis selv med dem som politisk var uenig med oss. Men disse mennesker har selv utformet et begrep som kalles «angiveri» og som i etterkrigsoppgjøret har vært regnet som en dødsynd såsant det kunne pådømmes et tidligere NS-medlem. Nettopp et slikt «angiveri» av denne art er det vi står overfor når det gjelder den englerne frøken Tillisch. Og historien er følgende:

Våren 1942 skulle fylkeslederen i NSK's Husyrkeavdeling, fru Gunvor Haagensen, ha en del til hjelp ved NS's matdemonstrasjoner utover landet, og spesielt gjaldt det til dette arbeid å finne faglig kvalifiserte krefter. Fylkeslederen satte seg derfor i forbindelse med frøken Eva Tillisch, som dengang var leder for Husstell-lærerinnen. Opplysningskontor på Stabekk, for å få oppsporet husstell-lærerinner som kunne nyttes for øye-

Fru Dagny Bjørk, Eidsvoldsgt 27, Trondheim.

Frk. Ruth Blegen, Drøbak.

« Ingegerd Dalen, Tynset.

« Ingrid Fotland, Bryne, Jæren.

« Ingeborg Fæstad, Thorshov, Vang pr. Hamar.

« Anna Førre, Skaanevik, Sunn hordland.

« Aslaug Glemmestad, Kapp p. å. Ø. Toten.

« Berit Helgebostad, Gjerdrum, Kløfta st.

« Sigrud Helgerud, Knoffsgt. 4, Drammen.

« Abella Hevager, Holleklev pr. Mandal.

Fru Anna Hidem, Storgt. 141, Lillehammer.

Frk. Ingrid Krøger, Feierhel, Mandal.

« Anne Lid, Hørte p.o. Telemark

« Signe Lier, Nes Hedemark.

« Julie Lindø, Haugesund.

« Astrid Norddisen, Disenå st., Sør-Odal.

« Marie Rygh, Stavanger.

« Hjørdis Takle, Tasta ved Stavanger.

« Alise Tommassen, Barbu Arendal.

« Randi Vestre, Parkgt. 12, Alesund.

« Ragne Vold, Varhaug, Jæren.

« Gudrund Øxsnø, Rotnes skole, Nittedal.

Stabekk 12. 4. 42.

Eva M. Tillisch.

Etter den kokeboksoppskrift som har vært den gjeldende etter 1945, er dette et «angiveri» så godt som noe. Til samme tid som motstandsbevegelsens parole var at man måtte hindre all arbeidstilgang til NS-formål, sender frøken Tillisch prompte og direkte til NS's hovedborg i Oslo — Stortingsgaten 20 — en anvisning på ikke mindre enn 23 kollegaer, som etter hennes oppfatning måtte kunne ansees brukbare for øyemedet!

Vi er spent på å få vite hva disse 23 «angitte» måtte ha å si til frøken Tillisch's hjelpsomhet. Og endda mer spent er vi på å få høre hva frøken Tillisch's utrenskede forgjenger i stillingen på Bondelia vil ha å bemerke når hun får se dette eksempel på etterfølgerskens «gode nasjonale holdning».

Hadde et brev som det foranstående vært skrevet av et NS-medlem er i hvert fall en ting sikker: det hadde betydning en klekkelig forøkelse i straffeutmålingen. Men til alt held er bre-

Hr. redaktør!

I skjematenkningens tid er det altfor mange, som deler menneskeheten i to — dem som tror at menneskehetens frelse ligger i Kreml, og dem som likeså sikkert tror at frelsen er å finne i Washington. — Begge parter tror på lykken, men da vil jeg heller være mindre lykkelig, selvom det neppe kan sies å være ulykkelige å velge den tornefulle vei. Jeg tror nemlig at frelsen ikke er å finne hverken i Kreml eller Washington og at ingen får frelsen ferdigsydd.

Begge de stridende parter fordømmer hverandre og i fellesskap fordømmer de oss som ikke kan finne oss tilrette hverken i diktaturet eller i den evindelige hjelp fra andre. Vi vil være oss selv, om vi enn blir betraktet som rebeller. Om vi i disse våre bestrebelse blir nødt til å komme i berøring med slike, som de andre kaller toldere og skjøger, så kan den pris neppe kalles for dyr bare vi kan vinne fremtiden og den virkelige frihet uten alltid å måtte frykfe enten diktaturet eller fattighjelpen.

Jeg ber Dem derfor, hr. redaktør, om å fortsette Deres arbeide for å finne fram til den bærende ide, til uttrykket for den sande frihet, som kan gi oss alle livsmot og noe å håpe på for dem som kommer etter oss.

Vi kjemper dypest sett for menneskelivets rettsbeskyttede ukrenkelighet, for rett mot urett, og i denne kampen vil vi vinne, såsant det finnes motige kvinner og menn som går i spissen og viser oss vei. Og det gjør De og Deres blad — ennå kanskje bare en røst i ørkenen men etterhånden med et stadig større kor av håpende og søkende.

Deres takknemmelige

Auditor.

Kåre Husum og Nygårdsvold

Når jeg våger meg til å bruke denne overskriften, som opprinnelig er laget av Davido i et benådet øyeblikk, er det i overgiven glede over at hverken mine pårørende eller jeg er mer ramponert enn at vi overlever å se mitt navn på trykk.

Jeg har forøvrig ikke beskyldt Davido for å ha gått til kamp for sitt eget velvære. I min artikkel forutsatte jeg det motsatte. Jeg har heller ikke uttrykt engstelse for at han skulle be meg om hjelp.

Jeg er ikke kompetent til å gå nærmere inn på hva Davido skriver om å bli «slått ned for sine politiske ideers skyld ved hjelp av grunnlovstridige lover og folkerettslige forordninger med tilbakevirkende kraft». Det er sikkert riktig det han skriver. Men jeg vil likevel, uten at det skal oppfattes som en innvending, fortelle at jeg aldri har hørt om noen politisk dømt som har uttrykt tilfredshet med loven han er blitt dømt etter. La meg for tydelighets skyld tilføye at jeg selv er ytterst utilfreds med lovens vendingen som førte til dommen over meg.

In memoriam

En av våre trofaste venner er gått bort. Peder Hove, Ganddal ved Sandnes døde tirsdag 21. august.

Han var født 10. juni 1891, og ble således 60 år gammel. Han oppholdt seg hjemme på farsgården til 22 årsalderen, da reiste han som så mange andre norske ungdommer til Amerika. Til å begynne med arbeidet han med forskjellige ting på landjorden, men bestemte seg ganske snart for å bli sjømann. Så snart han hadde den nødvendige fartstid tok han sin navigasjonseksamen og seilte senere som skipsoffiser. Under hele forrige verdenskrig etter at Amerika kom med i denne, seilte han i troppe- og forsyningsstransporten mellom Statene og Europa, og hadde i denne tiden mange spennende opplevelser som det var meget interessant å høre ham for telle om.

I 1921 ble som kjent dårlige tider, og Hove reiste hjem, men det var ikke stort bedre her, så han reiste tilbake igjen etter å ha vært hjemme snaut et år. Sammen med en stamann begynte han en kjøttforretning i Brooklyn. Denne måtte han etter kort tid overta som eieinnehaver. Og så som forretningsmann hadde han et par spennende opplevelser, en av dem var at han ble utsatt for en gangsterbande som ville avpresse ham 20.000 dollar, hvis han ikke betalte ville han bli skudt. Det gikk dog bra, men i felere måneder følte han seg utrygg og sov med revolveren under hodeputen.

I 1927 reiste han atter hjem, da giftet han seg med en sandnesdame som han hadde truffet i Amerika. Sammen med sin kone reiste han over igjen og fortsatte som forretningsmann. Etter en tids forløp pådrog han seg den sykdom som nå til slutt endte hans dage.

Hove var en vennselv og hjelpsom og alsidig interessert mann, han var meget belest og som særlig hobby var han uhyre interessert i hagestell. Etter at han kom hjem for godt i beg. av 30-årene anla han i 1937 en mønsterhage hjemme på Hove og denne hagen ble etterhvert litt av en severdighet.

Peder Hove ble begravet fra Høyland kirke lørdag 18. august under meget stor deltagelse. Han vil lenge leve i minnet hos dem som hadde gleden av å være hans venner.

B. H.

Den kjente musikkpedagog, frk. Tyra Bentsen fyler 80 år

Frk. Bentsen har fra sine tidligste år vært en energisk og tro musik kens tjenerinne. Hun er datter av for lengs tadvøde folkehøyskolebestyrer L. M. Bentsen og hans sjelden musikalsk begavede frue Kamma (født Fleischer).

I sitt høyt kultiverte hjem fikk frk. Bentsen allerede som barn skapt forutsetningene for løsningen av sine senere oppgaver på musikkens område.

Etter studier ved musikkonservatoriet i Oslo, underviste hun en tid i Lillesand, men reiste igjen til Oslo, hvor hun gjennomgikk handelsgymnasiet for å bli selvhjelpen og fortsette sine musikkstudier. Etter at

Elling Ljosaa, Buenos Aires, 70 år

Bakvaskelse og æreskjelling som takk for 40 års virke for Norges interesser

Elling Ljosaa.

Elling Ljosaa, Buenos Aires, fyller 70 år den 3. september. Innen norsk eksportnæring og da særlig i klippfiskbransjen, er Ljosaa meget godt kjent, idet han snart i en menneskealder har arbeidet som agent for norske firmaer på det oversjøiske klippfiskmarked.

Elling Ljosaa er født på Ljosaa på Sunnmøre og han tilhører den gamle sunnmørske Rovde-ætta. I 1899 tok han middelskoleeksamen i Alesund og sin studenteksamen tok han på Hamar og handelsgymnasiet ved Otto Treiders Handelsskole i Oslo. Straks etter fikk han ansettelse ved Moss Cellulosefabrikk. Da han sluttet der i 1906, overtok han en kontorplass i Oslo, og høsten 1907 reiste han til Syd Amerika. En tid var han i Uruguay, men da det ble en skuffelse, reiste han i 1908 til Buenos Aires. Noe særlig arbeide var det vanskelig å få i selve byen dengang, og han tok da imot sin første stilling som assistent for bestyreren ved en av de største italiensk-argentinske landhandlerier. Etter 3 års arbeide kom han atter til Buenos Aires hvor han siden har oppholdt seg. I 1913 startet han sin egen agenturforretning, og blant de første firmaer han fikk representere for Norge var firmaet Anthon B. Nielsen & Co. A-S, Oslo. En tid etter ble han knyttet til den norsk-argentinske handelsutveksling, hvor han nedla et stort arbeide inntil alle vanskelighetene tårnet seg opp ved det økonomiske krakk som rammet både Argentina og Norge i 1921.

I 1922 dannet han firmaet Ljosaa & Heitmann med agentur og import fra mange land, men fra 1926 ble han eneienehaver av firmaet og det er fra denne tid at han helt gikk over til klippfiskhandelen. Inntil 1940 representerte han flere av de største og mest kjente klippfiskfirmaer i Møre-byene, og tørrfisk- og sildefirmaer fra Bergen til Finmark.

Etter revolusjonen i Argentina i 1930 ble det en voldsom avbrekk i importen og for alle agenter, og da også for Ljosaa, ble det et stort tilbakeslag. I flere år lå importen av klippfisk nede, men i de siste år før siste verdenskrig begynte den å ta seg opp igjen, og da sikret Norge seg visse lettelsener som i første rekke Ljosaa

kan gies æren av. Han fikk istann skipning av klippfisk i baller og transport av fisken i kjølerom. Valutavanskeligheten har imidlertid skapt store vansker for den norske klippfisk i Argentina, først ifjor fikk Norge en ganske liten valutakvote, så liten at omsetningen av klippfisk på det argentinske marked bare er en brøkdel av omsetningen før krigen.

Omkring 1911 ble den norske legasjon opprettet i Buenos Aires og fra da til 1940 var Ljosaa en stadig rådgiver for den norske minister. I 1940 ble Ljosaa imidlertid skjøvet til side da de fant ut at han hadde «nazistiske» tilbøyeligheter. Årsaken til dette var at han både i skrift og tale hadde arbeidet for at Norge burde ha holdt seg utenfor krigen, — til en streng og upartisk nøytralitet. Dette passet imidlertid ikke de offisielle representanter eller flokken omkring den norske legasjon i Buenos Aires. Den som ikke ville bøye seg og rope hurra for alt som kom fra London eller Washington, ble utskjelt som «nazi», og Ljosaa ble utpekt som føreren tiltross for at han aldri hadde tilhørt noe politisk parti. Han kom på svarlisten etter ordre fra Washington og de firmaer han hadde representert i Norge i nesten en menneskealder snudde ryggen til ham i 1945, tiltross for at disse firmaer under okkupasjonen hadde vært villige håndlangere for okkupasjonsmakten og tjent store penger på tyskerne, hvilket Ljosaa ikke hadde gjort. På grunn av denne simple behandling som hans tidligere forretningsforbindelser hadde gitt ham, ved siden av de ærekrenkende skriverier som ikke minst Dagbladet, og den tidligere presseattasje i Buenos Aires, herr Borthen, hadde drevet med, søkte Ljosaa i 1947, argentinsk statsborgerskap, etter at han i over 40 år hadde vært norsk statsborger i utlendighet, og da en av de beste representanter Norge har hatt i Argentina.

Hele hans familie ble samtidig også argentinske statsborgere, dvs. hans hustru og tre døtre.

70-årsdagen vil bli feiret ved en festlig tilstelning av hans mange og takk nemnlige venner i Buenos Aires. De fleste av disse er kommet over som flyktninger fra Norge, og Ljosaa har som den gode nordmann og det eiegede menneske han er, tatt seg av disse og hjulpet dem på beste måte.

Vi benytter anledningen til å takke Ljosaa for hans medarbeiderskap i vårt blad, og vi vil på det hjerteligste få lov til å gratulere med 70-årsdagen og vi håper at han i ennå mange år må få anledning til å yte sitt gamle fedreland de tjenester som han med sin innflytelse kan gi det.

MINDRE PENGER TIL AMERIKAS STEMME. Det amerikanske senat har skåret ned bevilgningene til «Voice of American» med det halve. Med 14 mot 9 stemmer vedtok komiteen en bevilgning på 63 millioner dollar. President Truman hadde bødtt om 115 millioner, og han hadde fremholdt at den psykologiske krigsføringen mot kommunismen ikke måtte rabbe av.

NS's matdemonstrasjoner uten land, og spesielt gjaldt det til dette arbeide å finne faglig kvalifiserte krefter. Fylkeslederen satte seg derfor i forbindelse med frøken Eva Tillisch, som dengang var leder for Husstell-lærerinnenens Opplysningskontor på Stabekk, for å få oppsporet husstell-lærerinner som kunne nyttes for øyemedet. Og frøken Tillisch var villigheten selv. Selv til å assistere fylkeslederen i NSK. To dager senere sendte hun fru Haagensen følgende brev:

Husstell-lærerinnenens
Opplysningskontor.

Fru Haagensen
Stortingsgt. 20, Oslo.

Etter telefonsamtale med Dem d. 10. 4. skal jeg få oppgi adr. til endel ledigmeldte husstell-lærerinner.

Frk. Sønnøve Aarseth, Veøy pr. Molde, ledig etter 20. 4.

Skinnende sølv-uten puss

Vask med SOLV-DESIN

Utenrikskrønikk

Kampen om oljen er utslagsgivende

En dråpe petroleum er like mye verd for oss som en dråpe blod, telegr. Frankrikes «Tiger», statsminister Clemenceau til president Wilson i 1918 under den første verdenskrig. Og så sent som i juni måned 1939 stod det opp en mann på Labours kongress og sa: «Det er absolutt nødvendig at vi oppretter et forsvar for å rive i stykker de kapitalistiske intrigers nett for å hindre at de engelske arbeidere en vakker dag innbilder seg at de går til kamp for sosialismen, freden og friheten, mens de i virkeligheten sendes i krig for Egyptys skyld for Iraks skyld, for oljens skyld».

Vi hadde en gang en gummi-krig mellom Bolivia og Brasil, den sluttet i 1903. Vi hadde også en salpeterkrig mellom Bolivia og Chile før århundreskiftet. Det er således ikke noe nytt dette med kampen om de strategiske råstoffene, men disse to kriger var bare å betrakte som små skjermmytsler i forhold til den gigantiske kamp om oljen, en

ingen på Bondelia vil na å bemerke når hun får se dette eksemplet på etterfølgerskens «gode nasjonale holdning».

Hadde et brev som det foranstående vært skrevet av et NS-medlem er i hvert fall en ting sikker: det hadde betydning en kkekkelig forekølse i straffeutmålingen. Men til alt held er brevet skrevet av en av de «patenterte», og da er det vel utelukket å tenke på noe så stygt som «angiveri»!

For — for den rene er alting rent! Så lenge det varer da!

H. N. H.

Til «Også en fortvilet mor»

I bladet «Samhold» finner vi følgende:

«De har rett i Deres bekymring for de soldater som sendes i kamp mot land bak «jernetpett». Erfaringen fra siste verdenskrig er ennå i friskt minne.

Det var 9000 under siste verdenskrig, som frivillig meldte seg til kamp mot bolsjevismen. Disse ni tusen kjempet for oss alle, som De uttrykker Dem. Men hvordan gikk det disse gutter, som ga sitt liv som innsats for oss alle, da d eendelig kom hjem igjen? Deres opptjente lille lønn sto innsatt på vedkommendes navn i Oslo Sparebank, for at de skulle ha noe å starte med, da de skulle ta fatt på arbeid igjen. Men disse surt ervervede penger ble konfiskert av Staten. Attpå fikk disse modige gutter opptil

jeg vil likevel, uten at det skal oppfattes som en innvending, fortelle at jeg aldri har hørt om noen politisk dømt som har uttrykt tilfredshet med loven han er blitt dømt etter. La meg for tydelighets skyld tilføye at jeg selv er ytterst utilfreds med lovanvendelsen som førte til dommen over meg.

Jeg har skrevet at Nygaardsvolds regjering hindret kampen her i 1945. Davido bør lese dette avsnittet i det forrige innlegget mitt en gang til. Jeg har skrevet at vi gjennom kamp ikke kunne ha hindret besettelsen. Og selv Davido tror vel ikke at vi kunne ha forhandlet oss til noe som helst overfor russerne og vestmaktene. Med hensyn til besettelsen har jeg forstått det som at den var rettet mot tyskerne (og oss), og at den ble opphevet etter hvert som tyskerne var blitt sendt ut av landet, og vi inn bak piggetråden. Selvsagt skyldtes opphevelsen russernes og vestmaktens egen avgjørelse, som Davido skriver. Så er det bare spørsmål om hvilke faktorer som dannet grunnlag for avgjørelsen.

Sett med Davido's øyne må det være grunn til forbauselse over at vestmaktene og russerne ikke for lenge siden har «truffet avgjørelse» om å oppheve okkupasjonen av f. eks. Østerrike.

Kåre Husum.

10 års tvangsarbeid for å ha gitt sitt liv som innsats for oss alle.

Hvilken garanti har de gutter, som frivillig igjen melder seg til innsats mot kommunismen, for at historien ikke skal gjenta seg?

Dette er og blir det essensielle i kommende kriger.»

Far av en frontkjemper.

forlikspart i første omgang, er kampen ikke slutt. I nord ligger det store Russland, Sovjet-samveldet, med en stadig stigende oljehunger og et skjebnesvangert ensidig forbruk. Riktignok er Russlands oljeproduksjon firedoblet siden århundreskiftet, men i det samme tidsrom har USA 28-doblet sin. Og sandt nok bruker Russland like mye olje pr. innbygger som Vest-Europa i gjennomsnitt, nemlig 325 l: pr. år, men det er en vesensforskjell. I Vest-Europa som i USA er det et vel utbygget veinett og millioner av biler. I Russland ligger veinettet et århundrede tilbake og bilene er konsentrert i byene. Av dette følger at Russland har det ferreste antall biler i forhold til folke mengden. Men oljen brukes, og den går til fabrikker og landbruksbruk. Statsbrukene er motorisert opptil 95 pst., kolchosene noe mindre, og traktorer settes inn på løpende bånd samtidig som russerne stadig utvider elektrifiseringen av jordbruket. De ser nemlig den fare som ligger i det ensidige forbruk av olje. I USA kan man dirigere det veldige såkalte luksusforbruk av olje over til produksjon og forsvar uten at livsviktige interesser skades, mens Russland ikke har noe luksusforbruk og i tilfelle krig må ta oljen fra produksjonslivet og føre over til forsvarets transport og fly, og det

kan lede til en katastrofe. Sluttresultatet er, at Russland ikke bare må søke å utvide sin innenlandske produksjon av olje, noe som ikke alltid er så lett under et byråkratisk styre, men også se seg om etter utenlandske leverandører, som er sikre i tilfelle av krig. Og her øyner man en av årsakene til de fint spundne intriger i Iran, som allerede har kostet liv og som nok ikke er spundet tilende med det.

Etter studier ved musikkonservatoriet i Oslo, underviste hun en tid i Lillesand, men reist elgjen til Oslo, hvor hun gjennomgikk handelsgymnasiet for å bli selvhjulpne og fortsette sine musikkstudier. Etpar år var hun så elev av Hildur Andersen, hvoretter hun med stipendium studerte ved Berlins kgl. høyskole for musikk. I 1899 startet hun med anbefaling av Hildur Andersen og Iver Holter sin musikkole i Oslo.

Her holdt hun også flere meget viktige interessante historisk-musikalske aftener med assistanse av de i datidens musikkretse mest kjendte personligheter. Senere, i 1906 finner vi henne igjen i Berlin hvor hun denne gang ble i 12 år og hvor hun møtte den retning innen musikkpedagogikken som ble av så gjennomgripende betydning for frk. Bentsen personlig og ved henne for dem som opplevet den glede og berikelse å være hennes elever. Denne retning var Rotenburgerkolens lære om det rytmiske åndedretts betydning for helse og harmoni, særlig gjennom alle musikens former. Til forståelse av dette har frk. Bentsen gjennom artikler i dags- og fagpressen samt utallige foredrag, arbeidet utrettelig. Med forord av overlege Dr. Moinichen har hun også utgitt et lite skrift «Åndedrettet som forebyggende og helbredende makt». Gjennom sitt arbeide så velsom ved sitt varme og følsomme sinn har frk. Bentsen skaffet seg tall løse venner og beundrere som sender henne de varmeste hilser på 80 årsdagen, som tilbringes i Møllergaten 21, Skien.

Her holdt hun også flere meget viktige interessante historisk-musikalske aftener med assistanse av de i datidens musikkretse mest kjendte personligheter. Senere, i 1906 finner vi henne igjen i Berlin hvor hun denne gang ble i 12 år og hvor hun møtte den retning innen musikkpedagogikken som ble av så gjennomgripende betydning for frk. Bentsen personlig og ved henne for dem som opplevet den glede og berikelse å være hennes elever. Denne retning var Rotenburgerkolens lære om det rytmiske åndedretts betydning for helse og harmoni, særlig gjennom alle musikens former. Til forståelse av dette har frk. Bentsen gjennom artikler i dags- og fagpressen samt utallige foredrag, arbeidet utrettelig. Med forord av overlege Dr. Moinichen har hun også utgitt et lite skrift «Åndedrettet som forebyggende og helbredende makt». Gjennom sitt arbeide så velsom ved sitt varme og følsomme sinn har frk. Bentsen skaffet seg tall løse venner og beundrere som sender henne de varmeste hilser på 80 årsdagen, som tilbringes i Møllergaten 21, Skien.

Sluttresultatet er, at Russland ikke bare må søke å utvide sin innenlandske produksjon av olje, noe som ikke alltid er så lett under et byråkratisk styre, men også se seg om etter utenlandske leverandører, som er sikre i tilfelle av krig. Og her øyner man en av årsakene til de fint spundne intriger i Iran, som allerede har kostet liv og som nok ikke er spundet tilende med det. Et lyspunkt sett med Vestens øyne må det vel sies å være, at Russland i en langvarig krig vil komme til å mangle olje og dermed tape — for denne gang får Stalin nok ikke noen olje fra USA — samtidig som de vestallierte med det mektige Amerika i brodden har opprettet baser rundt omkring Sovjetsamveldet med henblikk på å bombe sønder og sammen dets oljekilder og dermed ikke bare ramme landets krigspotential men like meget det mekaniserte landbruk med hungersnød for øye.

Imens går oljekrigen sin gang over hele verden og selvom den nære Orient ennå beherskes av vestmaktene, kan uforutsette vanskeligheter når som helst melde seg, for russerne, som kjenner sin Achilleshæl, nøyer seg sikkert ikke med tilskuerens rolle i den store dragkamp, hvor ingen er brødre.

en overbegejstret Hitler dukkede sig på serer mannen i sitt propagandaministerium. Pétain blir stilt for retten for samarbeid med anglo-amerikanerne og dømt til dødsstraff. Men på den annen side er det en tysk avis som skriver at det er seg den uttalelse at «hadde angelsakserne seiret, så ville man over hele Frankrike ha reist statuer av Pétain istedet for å stille ham for retten!» Hitler utsteder en lov hvoretter enhver som noen gang måtte ha stilt opp imot nasjonalsocialismen i alminnelighet eller foretatt seg noe overfor den enkelte nazi-tilhenger, kan stilles for retten for «forbrytelse mot menneskeligheten».

Det lykkes forfatteren på en overbevisende måte å klarlegge hvilket vanvid hele vår verden beveger seg i. Hele tiden skinner det klart igjennom at det han skriver er skrevet med omvendte fortegn. Under overflaten merker man forfatterens vrede, hans skamfølelse og fortvilelse, ja, endog hans tårer. Hele hans skildring blir en uhyggelig blotleggelse av den verden som vi i dette øyeblikk ser bre seg rundt omkring oss.

Robban's egentlige konklusjon er følgende: Er ikke alle politiske hendelser utsatt for en vekslende fargelegning? Er ikke det gode ondt og det onde godt, alt etter den synsvinkel handlingene blir betraktet under? Store ord og fete gløser formår ikke å skjule det faktum at krigens «seir-

sto ofte bare i at de var tyskere, intet annet. De spør seg selv hvordan det hadde sett ut i Norge under den tyske okkupasjon hvis tyskerne skulle gå løs på nordmennene bare fordi vedkommende individer var nordmenn. Selvsagt er imidlertid de fleste tyskere som i sin tid var i Norge og som ble utsatt for seirherrenes vrede fullstendig klar over at det ikke nytter bare å tenke på fortiden. Det er viktigere å ha fremtiden for øye, Norge og Tyskland er begge vesteuropeiske land og de har en felles fremtid.

Den tid er ikke fjern,

hvor de vesteuropeiske stater vil komme til å arbeide seg sammen til en større økonomisk enhet etter forbilde fra USA. Nordmenn og tyskere må gå inn i dette samarbeide som venner, uten å skjule til fortiden. Begynner man først å gjøre det, vil det ikke bare dukke opp norske beklagelser over tysk opptreden, men også tysk beklagelse over norsk opptreden. Og det er ingen av partene tjent med. — Ennå større grunn til vennskap og forståelse er det i det øyeblikk norske og tyske soldater i fellesskap skal være med på å tømre opp det vesteuropeiske forsvarsberedskap mot øst. Skulle ulykken være ute og kommunismens barbariske krefter blir sluppet løs mot «aftenlandene», kan det

«De 10 millioner til Rederforbundet går jo forøvrig ikke til støtte for skipenes drift, men til støtte for Rederforbundets alminnelige virksomhet.»

I svarbrev til ham av 10. 4. 51 påpeker jeg skandalen ved «utfylling av Rederforbundets fonds» og ulegitimerte oppgaver forat statsstøtten skulle gå lettere igjennom osv.

I brev til meg av 11. 4. 51 sier direktør Lund på Rederforbundets vegne:

«Det er selvsagt at Staten ikke

oppstå en situasjon hvor Norge vil måtte søke hjelp også fra tysk side. — Tyske soldater og offiserer kjenner norsk terreng og norske forhold og de vil bedre enn andre fremmede soldater være egnet til å forsvare Norge — minst Nord-Norge — mot trusselen fra øst.

På denne bakgrunn er det forståelig at den nye tyske sendemann i Oslo mellom linjene praktisk talt ber om unnskyldning for at Tyskland i det hele tatt er til. Det er ingen av partene, aller minst nordmennene selv tjent med. For samarbeidet mellom Norge og Tyskland må bygge på den felles fremtid, ikke på en fortid som har vært rik på misforståelser og lidelser, uttaler vår hjemmelsmann.

læret nevnte foreteelser var å betrakte som en sjikane mot Rederforbundet, og jeg innrømmer at Rederforbundet har grunn til å føle seg sjikannert over avsløringen.

Desuten anførte De at jeg ville skade meg selv ved å gjøre stortingsmennene og myndighetene oppmerksom på de ting som er skjedd i forbindelse med rubr. oppgjør.

Hvorledes saken er kommet opp spiller ingen rolle. Offentlighetens eneste interesse er:

Er avsløringene riktige, eller er det ikke?

Ærbødigst

Trygve Jørgensen.

(sign.)

Ekstraavskrift av stenografisk referat av parts- og vitneforklaringer ved Oslo Byrett den 28. aug. 1946 flg. — i sak Andresens Bank A-S og Bergens Privatbank A-S mot Norges Rederforbund:

« — — — — —
Adv. Annæus Schjødt: De satt i komiteen som stelte med rederoppgjøret, og De vet, at det hevdes, at når Rederforbundet har fått disse 10 millioner, så skal dette være en erstatning som frigjør Rederforbundets debitorer.

Adv. Herman Gram: Det er en misforståelse. Jeg var ikke selv medlem

Herman Gram. (sign.)

Den 16. aug. 1951 har direktør Bernt Lund sendt Trygve Jørgensen et personlig brev, hvori han påstår, at han ikke har uttalt seg i telefonen slik som av Jørgensen referert. At han ikke peker på hva som er feil og at han til samme tid mener saken over i en annen gate ved å snakke om «Nortraship-oppgjøret», er betegnende for den stilling saken er kommet i. Det er oppgjøret mellom Staten og de norske skipsrederier som det her er tale om. Og det er også det vi skal holde oss til. Det er ingen grunn til å la seg lede inn på avveier.

Det norske Storting har på landets vegne utspillet.

Full klarhet må bringes tilvele.

Og vi — og mange med oss — venterspenet på denne klarlegging.

Nå må kontingenten betales

Agentur - kommisjon

inkasso

etc. ønskes. Disp. telefon og lite lager i sentrum. Bill. mrk. «Er-faring — Stavanger nr. 257».

Hallo Oslo

Abonnemang og annonser kan ordnes hos Thorger Wiik Maridalsvei 205. Gi beskjed i tlf. nr. 41 45 64.

«8. Mai».

Skjeldent tilbud

Deutsche Zeitung in Norwegian fra 1943 og 44 tils. for kr. 300,—. 8 store helt nye bind. Bill. mrk. «Sjeldent tilbud nr. 255».

Harald Bergstedt:

«8. Mai»

kronikk 31. aug. 1951

Bak okkupasjonens kullisser i Danmark

Den danske forfatter, Harald Bergstedt, som ble rammet av rettsoppgjøret, avslører i svensk «Dagsposten» noen av de krumspring, som de danske politikere og redaktører gjorde, da Tysklands stjerne begynte å dale. Vi gjengir hans fremstilling og lar ham tale sitt eget sprog. Og så kan vi selv trekke våre sammenlikninger med norske forhold:

I min Artikkel i Dagsposten 16. 6. 51 har jeg med urokkelig Kendsgerninger paavist, at det var hele Danmark der med Socialdemokratiets Ledelse i Spidsen stod bagved Staunings og Kongens Forsonlighetspolitikk af 9. April 1940 — den han allerede hadde bebudet i sin berømte Tale i Lund 8. 3. 37, bekræftet i sin likeså berømte fortrolige Tale i Partiraadet 21. 9. 40 og i sin navnkundige Studenterforeningstale af 8. 3. 41 om «Det nye Europa».

Endnu ved Staunings Død d. 3. 5. 42 stod hele det Officielle Danmark bag hans Politik i saa overvældende Grad, at den danske Rigsdag krævede at maatte begrave ham paa Statens Bekostning — første og eneste Gang en saadan Ære nogensinde er bleven en dansk Politiker til Del — og Begravelsen foregik under demonstrativ Deltagelse af den samlede Rigsdag, det samlede Social demokrati, det danske Kongehus og den tyske Værnemagt.

Men denne Begravelse blev af Rigsdagen netop gjort saa demonstrativ forat avstive Forsonlighedslinjen — ti da var Oprøret imod Stauning allerede i fuld Gang imellem de Unge — i Smug ledet af Hedtoft og den flygtede Christmas-Møller.

Regeringens Forsonlighedslinje var dybeste Alvor. Paa tre Dage

kunde Tyskerne standse hvert Hjul, hver Madvogn i Danmark — og i Tilfælde af tysk Sejr vilde Danmark faa en smuk Plads i det «Nye Europa». Regeringens førende Talsmand i Pressen, Socialdemokratiets Chefredaktør, nuværende Overborgmester H. P. Sørensen, var derfor utrættelig til at indprente Folket at:

«Den tyske Værnemagt har optraadt klogt og loyalt, og saalænge den staaer i Landet forat værne tyske Interesser i Danmark, er det Regeringens Vilje, at det danske Folk optraeder lissaa klogt og loyalt mod Tyskerne. Det kan blive til stor Fordel for os, og de som lader sig lokke til at gaa imod denne Regeringens Vilje, kan nedkalde store Ulykker baade over sig selv og over oss alle» — — — og med lissaa stor Hæftighed vendte han sig imod det danske D.S.S.A.P. («Clausenisterne», som han kalte dem), at de hadde ingen Ret til at fremstille sig som mere tyskvenlige end det danske Socialdemokrati, der alltid hadde vist stor Forstaaelse af vor sydlige nærbeslægtede Nabo».

Med tommehøje Overskrifter udbasunerede han i «Socialdemokraten» de tyske Sejre og Fremtidsplaner, tegnede sig selv som Hovedreferent ved de socialdemokratiske Tysklandrejser, og da han selv blev nægtet endreise af Berliner-Tyskerne,

kommanderede han altsaa mig ud i sitt Sted, og mødte selv ved Afreisen i stiveste Puds og med et storslaaet Tysklandsnummer af Socialdemokraten (d. 5. 5. 41) i Lommen forat gøre Reverens for den tyske Legationssekretær Dr. Meissner og ønske os alle Lykke på Rejsen.

TYSKLANDSREJSEN.

Selskabet bestod af lutter socialdemokratiske Rigsdagsmænd, Redaktører, Kooperationsledere og Fagforeningsledere.. og saa mig, der var hentet fra Ungdoms- og Kulturarbejdet som Staunings Ven og sikre Mand.

Under vore Besøg paa de vældige tyske Kæmpefabrikker var det Ejler Jensen — Næstformand for Fagforbundet — selv der bestandig som Fagmand gav mig sin Vurdering af hvad vi saa, og ikke skjulte sin Beundring for den nye tyske Ungdoms og Faguddannelse — til Brug for mit kommende Referat.

I Poznan — Posen — var det vor Ordfører, den københavnske Raadmand Ib Kolbjørn, der ved Festbordet tog Ordet og paa Danskernes Vegne hyldede det nye Tyskland som Europas stærke bolværk imod Sydøst. Og ved den sidste Afsked fra Berlin, var det de danske Fagforeningsledere, der paa Banegaarden gav deres nazistiske tyske Kammerader et saa rungende og saa endeløst dansk Sanghurra og «Hanskal-leve»-Potpourri, saa jeg tilsidst som Alderspræsident maatte skride ind og bede dem stoppe af Hensyn til de mange sorgklædte Soldatparørende, der var mødt op paa Perronen til Orlov-Soldaternes Afreise.

Da vi kom hjem (d. 16. Maj 1941) var Luften forandret. Ti ganske vist maatte De Gamle staa føre Forsonlighedslinjen videre, saa længe Danmark var besat (gir sig selv!). De Gamle (Stauning-Munch-Scavenius) kunde sagtens — deres Karrière var jo alligevel forbi — men for de yngre Politikere, der skulde føre Danmark videre efter Krigen, vilde det være en Katastrofe, dersom Tysk-

land brast og saa de hade været alt for nøje knyttet til Forsonlighedslinjen. De maatte nu i Tide gøre Tilnærmelse til de Partisaner, som de før paa det hvasseste hade bekæmpet.

Værst stillet af alle var H. P. Sørensen, der hade været længst ude i «Tyskvenligheden» - opprettet Dansk Tysk Pressebureau, selv overtaget Ledelsen af den danske Pressezensur, der mulktetede tyskjenndtlige Blade og i Socialdemokraten hade lovsunget de tyske Sejre i brede Baner — ja endog aabent konkurreret med DNSAP-Folkene i «Tyskvenlighed» og som nu hang paa den med det store Rejserreferat, han hade lovet dem.

Hvad skulde han gøre? Han maatte væk fra Bladet. Men hvordan?

FLUGTEN FRA BLADET.

Og nu fulgte en Intrige, der idag Led for Led kan dokumenteres, saa utrolig den end kan lyde.

D. 16. 5. — lige hjemkommen ind ad Døren — ringede jeg «Søren» op: Nu er jeg hjemme. Hvornaar skal du ha referatet?

— Tag dig en Ferie og skriv intet, før du faar Besked.

Jeg blev forbavset men la Papperne hen. Og tre Uger gik.

Tre Uger!

Tyskerne (altsaa Pressattaché Meissner) ringede til Dansk-Tysk Sekretariat («Sørens» eget): Hvor bliver Referatet af? — Sekretariatet ringede til mig: Hvor blir Referatet af? — Spørg «Søren» selv, svarede jeg.

Sekretariatet ringede til «Søren»: Hvor bliver Referatet af?

— Spørg Bergstedt, svarede han. Jeg har ikke faaet det fra ham endnu.

En ny Uge gik. Samme Opringninger. Samme Svar.

Saa kaldte Meissner hele Rejse-selskabet sammen (d. 10. 6.) — og ved Afskeden gik Meissner direkte til mig, mens Josef Andersson, Bladets Formand, stod ved Siden af:

— Naa, Hr. Bergstedt, hvor bliver saa Referatet af?

Jag saa paa Josef Andersson, men han vendte sig om og trak Frakken paa. Hvad i Alverden skulde jeg saa svare?

— Jo, sa-jeg saa. Nu er det snart færdig.

Det var jo tydeligt, at hverken «Søren» eller Josef Andersson turde gi Tyskerne et Nej. Det kunde jo være, at de alligevel sejrede — og saa skød de det fra sig og lod mig i stikken med Referatet.

Godt, saa gik jeg hjem, skrev Referatet og sendte det — ikke til Tyskerne men til «Søren» selv. (10.6.)

— Det er for venligt, erklærede han saa (16.6.). Skal det paa, saa gaar jeg.

— Det maa du for alt i Verden ikke, erklærede jeg. Du kan faa enhver Rettelse, som du, Stauning eller Josef Andersson ønsker, men gaa maa du ikke.

— Nej der maa intet rettes i Manuskriftet, sa han, og nu maa Bladets Kontrollkomité ta Beslutningen. Og den Besked maatte jeg nøjes med.

To Dage efter vedtog Bladets Ledelse, at Referatet skulde paa, hvor paa «Søren» nedlagde sin Redaktørpost — i sidste øjeblik, maa det indrømmes, ti — ganske rigtigt — d. 22. 6. kom Rusland med i Krigen. Men da hadde den gode «Søren» bjerget sig selv — bort fra ethvert Ansvar — og faaet sig en «civil» Plads i Kontoret paa «De Gamles Hjem», hvorfra han uden Risiko kunde se Tiden og Krigen an, til hvad Side Vognen vilde vælte.

Tyskerne hade faaet deres Referat, men det var nu Kontrollkomiteen der hade Ansvaret. Referatet kom paa Soc.Dem. 20—21 og 23. 6. hvor enhver idag kan kontrollere, hvor nøgternt og neutralt det er — men først hade den gode Søren strøget i det, at det var ham selv, der hade sendt mig til Tyskland, fortiet for Kontrollkomiteen, at jeg var villig til enhver Ændring, de maatte ønske — og lod underhaanden gennem den illegale Presse og Radio sende ud over hele Landet og Sverige og Norge med, at det var mig,

der hade presset mig frem til denne Rejse, forhandlet med Tyskerne for at faa mit Referat frem og «Søren» fordrevet fra Bladet — Løgn dynget paa Løgn med fantastisk Frækhed!

Paa Bladets næste Kontrahentforsamling blev det udtrykkeligt meddelt de forfærdede Repræsentanter, at Bergstedt hade intet forkert gjort, og at det var «Søren», der hade «traadt i Spinaten».

Hvad hjalp det altsammen. Løgnen hade Forspringet. Og samtidig meddeltes at samme Vej, at Stauning «var den store Tragedie i dansk Politik»!

STAUNINGS POLITIK VAR EN NØDVENDIGHED.

Det regnede ned til mig med Udskælningsbreve: «Svin-Forræder-Nazispion-forbandede Individ-Skurk-Niding».... Hvad Breve samtidig Stauning fik — det veed jeg ikke. — Men underhaanden fik jeg fra Christmas Möller gennem min Bror en venlig og personlig Hilsen! Han vidste altsaa, at det hele var Løgn og Opspind — een stor Intrige af den gode «Søren».

Jeg hade været «Sørens» Redskab — lissom Knutzon, Tune Jakobsen, Holger Larsen og Borberg hade været Politikernes Redskaber — den gang Tysklands Stjerne stod højt. Da Stjernen dalede, var det os, som de lod i Stikken forat bjerge sig selv.

Tilfældet med «Søren» er typisk. Han vidste bedre end nogen anden, at Staunings Politik hade været en Nødvendighed for os alle. Men da Krigslykken svingede, flygtede han fra sin udsatte Post forat bjerge sig selv. Forat redde Skinnet, maskerede han sin Flugt som en «Fordrivelse», skönt Sandheden er, at vi alle - jeg - Bladet - Stauning - ja Tyskerne selv - pressede ham for at blive. «Nej jeg er træt», nøjdes han tilsidst med at «forklare».

Dette er Sandheden om Oprøret mod Stauning og H. P. Sørensens Flugt fra «Socialdemokraten». — Den ubehagelige Sandhed.

Er De idag en tilfeldig leser av «8. Mai» så bli imorgen en fast abonnent.

Skal Scharffenbergs avsløring ties ihjel?

Er makthaverne redd for en gransking i rettslige former?

Et folk med ære ville ha sluttet opp om Scharffenbergs krav om gransking

Scharffenbergs dokumentasjon er i realiteten en alvorlig beskyldning mot regjeringen Nygaardsvold for forrederi. Det er ganske forbausende, i et land så fullt av Andenæsere, at Scharffenberg fremdeles står uimotsagt. Selv Gulosten hadde sine apologeter og de på høyeste hold. Scharffenberg prøvet å røke ut denne notoriske morder ved en henvendelse til Stortinget. To raske mord på vergeløse tyske krigsfanger for å skaffe sig fyll — var øyensynlig bare en pølse i slaktetiden — for den politiske gulostklan Selv hadde de innført dødsstraffen, og gitt loven tilbakevirkende kraft. Det er en vurderingssak, hva som er verst, å myrde for å skaffe sig fyll, eller å farbrukere grunnlovstridige lover for å kvitte sig med politiske motstandere.

Nå som selve Scharffenberg, på grunnlag av utvilsomme opplysninger antyder at regjeringen Nygaardsvold har tillatt franske og britiske generalstabsoffiserer, i mars 1940, å inspisere egnede landingsplasser i Norge, så tier den norske presse. Er den anmodet om det? Ellers ville det ha blitt en voldsom reaksjon.

Var det ikke slik, at et enstemmig Storting gikk inn for Norges nøytralitet? Og at hele folket, for en gang skyld, stod bak de folkevalgte? Hvis hr. Scharffenbergs kilder har rett, har regjeringen svindlet det norske folk.

Da det vel neppe er andre enn de helt og håpløst stupide, som lenger tror, at det var Quisling som fikk Hitler til å angripe Norge — vil det være av den største interesse nu å få brakt på det rene, om det er Nygaardsvoldregjeringen som har ansvaret både for okkupasjonen og dens følger.

Landssvik-oppgjøret vil da bli stilt i relief.

Når Scharffenberg har trukket disse ubehagelige ting fram i lyset, så nytter det lite for de impliserte å tie. Intet taler høyere enn taushet i en slik sak. Vi spør bare, hva ville hendt et medlem av NS, hvis Scharffenberg var kommet med slike opplysninger om vedkommende. Ville Riksadvokaten da ha reagert? Det fortvilte ved situasjonen for dem, der nu er pliktige til å gripe inn, er at Norge skal leke rettsstat. Ellers hadde saken vært avfeid som «nazi-løgner» og vedkommende blitt straffet. Nei denne gang er det britiske opplysninger og Scharffenberg som kommer med dem. Det nytter altså ikke med tomt prat å feie det hele til side. Disse «nazi-løgner» kan altså ikke bli behandlet etter den vel innarbeide oppskrift, dokumentforfalskning og provokasjoner, oppdiktet i fengslene av landssvikere.

Når Scharffenberg krever gransking og helst i rettslige former, kan man trygt gå ut fra at den gamle sannhetssøker vil sørge for at man går tilbunds i saken, og forhåpentligvis tilbunds med den.

Vi er i titusenvis blitt straffet, «for di vi måtte ha forstått osv.», nå skal det bli interessant å få høre hva de andre forstod.

Scharffenberg er en motig mann, og vi kan trykt regne med at han ikke gir opp. Han har tent luntene, den brenner og renner til sannhets-eksplosjonen kommer.

Vi vet nå med sikkerhet, at Frankrike og England med vilje påtvang oss den tyske okkupasjon. Det innrømmer de selv. Vi ønsker nå bare å få greie på om det var med regjeringen Nygaardsvolds velsignelse.

Tiden er inne, justis-offere, til å slutte opp om Scharffenbergs krav om gransking. Har overlegen rett, er vi dømt for andres forbrytelser. Denne sak er helt avgjørende for hele vår fremtid og stiller alt annet i skyggen.

Nå skal det fastslås hvem som forrådde fedrelandet og som derved er skyldig i Norges skam og lidelser.

H. F. K.

China fjerner seg fra Sovjet-Samveldet

SOVJET KREVER «UTRENSNING» INNEN DEN KINESISKE KOMMUNISTREGJERING.

Privat til «8. Mai» fra Hangkong.

Etter hva det opplyses på vel under rettet hold her, er den kinesiske kommunistregjering i ferd med å trefte historiske beslutninger om Chinas fremtidige forhold overfor Sovjet-Samveldet. Mao Tse tung skal være kommet til den oppfatning at et samarbeide mellom de to land bare er til fordel for Sovjet-Samveldet.

Det oppsiktsvekkende forslag, som er sendt av det sovjetrussiske telegrambyrå TASS' hovedkorrespondent i China om en «gjennomgripende utrensning» innen den kinesiske kommunistregjering, er blitt mottatt med den største bestyrtelse og raseri i Peiping.

Samtidig opplyses at kommunistenes vanskeligheter innad vokser fra

Amerikanske frontkjempere krever utenriksminister Acheson fjernet

HAN HAR FØRT EN FORFEILET POLITIKK.

For kort tid siden ble det i det amerikanske senat fremsatt et uvanlig skrappt krav fra den amerikanske frontkjemperorganisasjon (American Legion) om at utenriksminister Dean Acheson skulle trekke seg tilbake.

Såvel dette krav som den utførlige begrunnelse for det, var meget oppsiktsvekkende. Acheson ble gjort ansvarlig for den forfellede Korea-politikk samtidig som han også fikk skylden for at Amerika hadde tillatt den britiske sosialistregjering å blande seg inn i indre amerikanske forhold hvorved «beroligelsespolitikken» fikk en ny oppdrift.

Videre blir han gjort ansvarlig for, at den amerikanske regjering har tillatt at den britiske sosialistregjering har fått til disposisjon store pengesummer, som er tatt ut av de amerikanske skattebetaleres lommer til opprettelse av sosialistisk bergverksdrift, og at det av disse penger også er importert fransk alkohol til de engelske forbrukere til en verdi av 28 millioner dollars. Det heter også, at det i Donewitz i Østerrike er satt i gang et stålverk som ligger bare 60 minutter fra den russiske grense. Han har også på grunn av sin forfellede politikk forømt på det groveste å svekke kommunistenes posisjon i China.

Krav om Achesons fratreden, ble vedtatt på et stort møte av

8. Mai

De gamle dager er knust og nye billedstøtter er reist.

Aulestad-kiosken

Morgenbladet inneholdt 21. aug. et odiøst oppsett om Erling Bjørnsons og Arne Bergsviks salgskiosk på Aulestad gård. I den anledning ble avisen tilstilt nedenstående, som man imidlertid — naturligvis — ikke hadde spalteplass for:

«Aulestad skjennes — — —!

Tillat meg herr redaktør å uttrykke min sympati med det oppsett fra frøken Else Bjørnson som De har gitt plass for i avisen 21. ds.

Det er jo en meningsløshet at Erling Bjørnson gir seg til å utnytte sin egen eiendom all den stund den grenser opp til en helligdom som nasjonalmuseet på Aulestad. Her burde det i all anstendighets navn ved lov være gjennomført en sirkumferens på la oss 12 å 15 kilometer, der det var forbudt for de omboende å utøve noen slags næring. I det hele tatt viser vi nordmenn en beskjemende likegladhet når det gjelder å legge ærefrykt for dagen overfor våre gamle minner. Maihaugen på Lillehammer er belemt med en prosaisk restaurant, mitt på Folke-museet på Bygdø er det mellom de ærverdige 5—600 år gamle hus med preg av henfarneslekter reist et bevertningssted, der de besøkende super i seg Coca-Cola og svelger bøltevis med iskrem, for ikke å snakke om gamle sagnomsuste Akershus, der det sist innrettede rettersted

har fått andakten og stilheten brutt av alt bråket fra Skansen restaurert. Til overmål rummer jo Folke-museet både Wergelands lysthus og Ibsens arbeidsrom. Det er en skam rett og slett at man på slike steder skal kjenne matlukten fra museets friluftrestaurant rive seg i nesen.

At Aulestad-gubben, Erling Bjørnson, har disponert sin egen eiendom uten på forhånd å innhente tillatelse hos sin datter, frøken Else Bjørnson, konservatoren av naboeiendommen, Statsmuseet, må ansees som en fripostighet uten like. At frøken Bjørnson har en ultra-patentert attest for god nasjonal holdning av den grund i de siste 10 år har avskåret enhver forbindelse med sin far, burde ha vært en dobbelt oppfordring for denne til nå å nytte anledningen til å komme på talefot med datteren igjen.

Godt er det likevel at gamle B. B. og fru Karoline er borte så de ikke fikk oppleve skandalen med «den grønne iskrem-kiosk» på sønnens eiendom.

Men hvor — på den annen side — B. B. ville ha «glæet sig i sitt hjerte» over sønne datterens holdning!

Det er de store handlinger som roper det store hjerte.

Hans Nielsen Herstad.»

UKEN

VEST-TYSKE AVISER FAR AMERIKANSK STØTTE. — Det amerikanske overkommisariat i Vest-Tyskland, har lagt fram en plan om finansiell støtte til den demokratiske presse i Vest-Tyskland og Vest-Berlin. Det er meningen å gi pressen kreditt til et beløp på 15 millioner mark.

Pengene skal egentlig brukes til kjøp av trykkerier for de aviser som inntil nå har leidd av tidligere nazister. Det er en tysk-amerikansk komite som skal bestemme på hvilke vilkår kreditten skal gis.

SKJERPET BEREDSKAP.

Den Schweitsiske hær kommer til neste år å styrke sin beredskap ytterligere. Det vil da bli delt ut stridsammunisjon til alle sivillister. De vernepliktige har allerede fått våpen og uniform til oppbevaring hjemme.

MORRISON FIKK KIKKE OVER JERNTEPPET.

Under sin feriereise i Norge, kom også den britiske utenriksminister Morrison til Finnmark. Han benyttet da anledningen til å komme så nær den norsk-russiske grense som mulig, for derved å kunne si at han hadde kikket inn over jernteppet fra den norske side av Pasvikelven.

DE SPANSK-AMERIKANSKE FORHANDLINGER.

Seks medlemmer av den amerikanske militærkommisjon, som skal fortsette de spansk-amerikanske forhandlinger om De forente staters anvendelse av flåte og luftbaser er nå kommet til Spania. Til tross for at Amerikas holdning til Franco Spania blir dårlig likt av endel av Amerikas valdstater, ser det ut til at karene i Washington ikke bryr seg noe om kråkeskrikene.

DE TSJEKKOSLOVAKISKE BØNDER SABOTERER.

Det ser ut til at innhøstningen i Tsjekkoslovakia trues av en storstilet sabotasjeaksjon. Det er de rike bønder som gikk inn i jordbrukskollektivene for derved å kunne ødelegge disse, som har satt igang aksjonen. — De tsjekkoslovakiske aviser inneholder nesten daglig lange lister med navn på de bønder som er med i streiken og det er gitt melding om at disse om kort tid vil bli gjort ansvarlig for sine handlinger. Det offisielle kommunistblad «Rude Pravdo», skriver at «disse individer nekter å levere melk, egg og kjøtt som de er pliktige til å gjøre. Samtidig har de forsøkt å lure myndighetene ved å levere ødelagt såkorn og settepoteter. Bladet «Lud» offentliggjør også navnene på en hel del bønder som med hensikt har ødelagt sine treske

De allierte krigsforbryter-dommer ugylidige i Tyskland

Prinsippet for tysk rett alvorlig krenket

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

Den høyeste administrative domstol i den britiske okkupasjonszone i Vest-Tyskland har nettopp avsagt en oppsiktsvekkende dom, som ventes å ville få uoverskuelige konsekvenser.

Dommen er avsagt av Oberverwalt ungsgericht i Lüneburg i en sak som var innanket for domstolen av stadsfysikus i Wilhelmshaven, dr. med. Harald Kulle. Kulle var stadsfysikus i Wilhelmshaven til 1945. Etter okkupasjonen ble han dømt av en engelsk domstol for krigsforbrytelser til 15 års straffarbeide. Han soner for tiden sin straff i Werl. På grunnlag av den engelske dom hadde Wilhelmshaven kommune avskjediget dr. Kulle uten oppsigelsesfrist og fratatt ham hans forsvarer sak mot kommunen ved domstolen i Lüneburg.

Denne domstol har nå tatt anken til følge og har dømt Wilhelmshaven kommune til å betale pensjon til dr. Kulle. I domspremissene uttaler domstolen:

De allierte krigsforbryter-dommer har ingen rettsvirkning for tyske domstoler, da de alle er avsagt uten skriftlig eller muntlig begrunnelse. Slike dommer strider mot tysk rettsoppfatning og rettspraksis. Prinsippene for tysk rett er krenket alvorlig i de fleste dommer fra krigsforbryterdomstolene.

Parlamentarisme eller —?

Hr. redaktør!

Det var med en øklemmende følelse jeg leste at LO har henvendt seg til sin regjering og uttalt seg mot politisk forbindelse med Spania. Det er en sak for seg at man kan tvistes om Spanias styresett, for det er vel heller ikke så storartet her i landet. Men det jeg fester meg ved, det er at en faglig sammenslutning blander seg bort i utenrikspolitikken. Tenk om f. eks. Industriforbundet eller Arbeidsgiverforeningen begynte å drive

Når Scharffenberg krever gransking og helst i rettslige former, kan man trygt gå ut fra at den gamle sannhetsøkter vil søke å oppklare saken, og forhåpentligvis tilbunds med den.

Vi er i titusenvis blitt straffet, «for di vi måtte ha forstått osv., nå skal det bli interessant å få høre hva de andre forstod.

Har Scharffenberg rett, så er rettsoppgjøret, som ble satt i scene av regjeringen Nygaardsvold, den mest uhyggelige forbrytelse som kan begås. Man har da straffet andre for egne gjerninger. Da får vi håpe at det norske folk vil reagere sundt etter i årevis å ha vært svindlet, og at raseriet vender sig mot gjerningsmennene.

Vi vil da få full oppreisning for våre lidelser.

Der stiller sig i denne forbindelse mange spørsmål. Hvis regjeringen Nygaardsvold selv har skyld i okkupasjonen ved nøytralitetstridende handlinger, hvorledes går det da med vår deltagelse i A-pakten, som er basert på erfaringen om 9. april.

Underslaget av sannheten om forspillet til 9. april vil kanskje etter manges mening føre til Norges utslettelse i den 3die verdenskrig. Er det værd denne pris, for at Nygaardsvold skal få beholde sin borgerdådsmedalje?

fordel for Sovjet-Smveidet. Det oppsiktsvekkende forslag, som er sendt av det sovjetrussiske telegrambyrå TASS' hovedkorrespondent i China om en «gjennomgripende utrensning» innen den kinesiske kommunistregjering, er blitt mottatt med den største bestyrtelse og raseri i Peiping.

Samtidig opplyses at kommunistenes vanskeligheter innad vokser fra dag til dag. Motstanden fra befolkningen øker bl. a. i de tradisjonelle opprørske sørkinesiske provinser. . .

Galskapens triumf

Det er nå oppstått mulighet for at Norge ikke bare skal eksportere ferdighus, men også hele ferdighusfabriker. Håkon Tregårds Ferdighusfabrikk i Kristiansand ble for en tid siden nektet eksporttillatelse av Kommunaldepartementet. Siden har firmaet under

lionser dollars. Det heter også, at det i Donewitz i Østerrike er satt i gang et stålverk som ligger bare 60 minutter fra den russiske grense. Han har også på grunn av sin forfellede politikk forsømt på det groveste å svekke kommunistenes posisjon i China.

Krav om Achesons fratreden, ble vedtatt på et stort møte av frontkjempere i Los Angeles.

søkt muligheten for å flytte bedriften til Finnland eller Sverige. Hr. Tregård har vært en tur i de to land, og han forteller til Christianssands Tidende at Sverige er interessert i foretagendet. Først vil imidlertid fabrikkene henvende seg til de norske myndigheter enda en gang før spørsmålet om flytning av bedriften tas opp for alvor.

oppsigelsesfrist og fratatt ham hans pensjon. Dr. Kulle anla gjennom sin forsvarer sak mot kommunen ved domstolen i Lüneburg.

Denne domstol har nå tatt anken til følge og har dømt Wilhelmshaven kommune til å betale pensjon til dr. Kulle. I domspremissene uttaler domstolen:

Den amerikanske general Spaatz skriver om sine inntrykk etter en reise i Europa: En østtysk invasjon i Vest-Tyskland vil ha langt større virkning enn Nord-Koreas angrep på Syd Korea. Så lenge våre tropper står i Vest-Tyskland, er et slikt angrep ikke mulig, uten at det ville føre en verdenskrig med seg. Det vet russerne, derfor vil de forsøke å få opphevet besettelsen, hvorved både deres og våre tropper ville bli fjernet. Vi må ikke bli lokket til å gå med på en slik ordning.

Potzdamavtalen det mest umenneskelige dokument i verdenshistorien

Boken som vil leve i norsk historie

er dr. jur. Gustav Smedals bok

«PATRIOTISME OG LANDSSVIK»

Den gir et tidsbilde av okkupasjonstidens Norge og av de politiske forfølgelser etter frigjøringen.

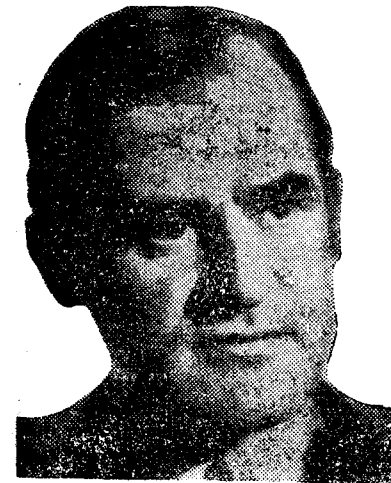
Den er det skarpeste angrep som er rettet mot oppgjøret, og myndighetene har ikke kunnet angripe den, fordi fremstillingen er helt korrekt.

Bokladeprisen var hittil kr. 12,— for det innbundne eksemplar.

Grunnet utenlandsreise og for å få restopplaget brakt ut er prisen nå nedsatt til kr. 8,— fritt tilsendt, og hvis minst 5 eks. bestilles samtidig, blir de portofritt tilsendt mot innsendelse av kr. 35,—.

KARL SEELAND - OPPEGÅRD ST.

15 millioner mennesker ble kastet ut av sitt fedreland. 2 millioner ble drept, sultet eller frøs ihjel

Amerikanerne er nå i full gang med å frata sin Truman ansvaret for denne fredsforbrytelse mot menneskeheten

Tidsskriftet «Spektrum» nr. 3 for i år har Odd Nansen skrevet en artikkel under titelen: «Det gjelder oss alle». Artikkelen omhandler dagens flyktningeproblem og da i særlig grad de tyske flyktnings skjebne, de som ikke kan få noen hjelp fra FN's flyktningeorganisasjon IRO. Denne organisasjon er i sitt mandat avskåret fra å ta opp Europas uten sammenligning største og alvorligste flyktningeproblem — det tyske, skriver Nansen.

Arsaken til denne fryktelige ulykke sier Nansen, ligger i Potzdamavtalen, og han fortsetter:

«Såvel Reichsdeutsche som Volksdeutsche flyktninger hadde nok i anseelig antal flyktet til Vesttyskland i krigens siste fase — og også i fredens første måneder.

Men det ble Potzdamavtalen i 1945 som definitivt beseglet disse ulykkelige menneskers skjebne — og som satte virkelig fart i verdens hittil største folkevandrings — og legaliserte utkastelsen av ialt 15 millioner mennesker fra deres fedreland og ranet av deres hjem og all deres eiendom, og sendte dem ut på vandring mot ukjente mål. 12 millioner av dem nådde frem til dagens

Tyskland — 2 millioner ble borte underveis — ble drept, sultet eller frøs ihjel — eller ble deportert til tvangsarbeidsleire — Gud vet hvor.

Jeg tror at det dokument som dengang ble undertegnet i Potzdam, med sine bestemmelser om deportasjoner av mennesker, i umenneskelighet søker sin like i verdenshistorien. Neppe noensinne har hederlige folk med åpne øyne og alle sammen ved sine fulle fem — og jeg tror i god tro — frivillig inngått en avtale som førte til så megen ulykke, så meget blod og tårer, så meget ubeskrivelig nød og bunnløs elendighet.

Intet under heller at den er blitt et høyst ømtålelig og sårbart punkt på vår allierte samvittighet.

Morrison ute på politisk laksefiske

De danske aviser er mere åpenmunnnet enn de norske når det gjelder de engelske ministres «feriereiser» i nordiske land.

Således skriver «Politiken», at utenriksminister Morrisons reiser i Skandinavia ikke bare er laksefiske og sommerfornøyelser. På sin togreise nedover Sverige gjorde han alt mulig for å få en konferanse med den svenske statsminister, og de møttes også i Halmstad idag den 31. august. Imorgen vil Morrison komme til Danmark, og til tross for at oppholdet der likesom her i Norge blir gitt en slags privat karakter, skal han allikevel ha viktige konferanser med den danske statsminister og utenriksminister.

For en tid siden talte jeg i Tyskland med en høytstående amerikansk embetsmann om flyktningsproblemet. I samtalen løp kom jeg til å nevne Potzdamavtalen. Jeg fikk ikke sagt stort om den, for amerikaneren for opp og sa: «My president signed that treaty, and I'm not going to discuss it!» (Min president underskrev denne avtale og jeg ønsker ikke å diskutere dette). Det var som å høre et ekko langt borte fra: «Mein Kaiser hat gesprochen. . .» Men jeg sa ikke noe, for amerikanerne var i full gang med å forsvare sin Truman og med å fri sitt folk for ethvert ansvar i forbindelse med Potzdamavtalens bestemmelser på dette punkt.

Slik skriver Odd Nansen. — Vi tror ikke det vil lykkes amerikanerne og deres skinnhellige Truman å løpe bort fra ansvaret for denne Potzdamavtalen som i sin umenneskelighet søker sin like i verdenshistorien. Var det ikke herrerne Truman, Stalin og Churchill som lanserte ordet «krigsforbrytelser mot menneskeheten»?

om kort tid vil bli gjort ansvarlig for sine handlinger. Det offisielle kommunistblad «Rude Pravda», skriver at «disse individer nekter å levere melk, egg og kjøtt som de er pliktig til å gjøre. Samtidig har de forsøkt å lure myndighetene ved å levere ødelagt såkorn og settepoteter. Bladet «Lud» offentliggjør også navnene på en hel del bønder som med hensikt har ødelagt sine treskeverk for på den måten å slippe unna kornleveransene.

TIMES MAGAZINE SIER,

at den amerikanske regjering regner med at den nå har 5000 presseagenter rundt omkring i verden. Til propagandatrykksaker brukes det hvert år 445 millioner kroner.

BAKGRUNNET FOR AMERIKAS ELSKVERDIGHET. - Hvorfor Amerika har vært så elskverdig å oppetre som megler i den persisk-engelske oljestridd skyldes bare en ting, nemlig konkurransehensyn, skriver «Manchester Guardian». Hittil har oljeprisene vært fastsatt i Amerika, skriver bladet, men en femtedel av verdens oljeforsyning kommer fra det mellomste østen. Skulle nå perserne bli alene om oljehandelen der, ville de — og det er helt naturlig, komme til å sette ned prisen, da de på grunn av laver driftsutgifter vil være istand til å selge billigere enn amerikanerne. Nå håper Amerika å kunne unngå en priskrig ved å bevare den vestlige innflytelse på oliemarkedet.

RUSSISK.

Byen Diesnichen i distriktet Kottbuss i Østsonen er blitt lagt nesten fullstendig i aske av russiske stridsvogner, som under en manøvre har her anvendt høy- og kornstakker som skyteskiver. Ved bombardementet er 30 gårder lagt i aske mens ytterligere 10 ble sterkt brannskadd. Byens innbyggere har fått forbud mot å omtale saken.

«Moderne fred»

Det danske landstings formann, tidligere justisminister K. K. Steincke, skriver i «Social-Demokraten» følgen-

«Mon det ikke snart var paa tide, at vi ældre «politikere» enten blev omskolede eller maaske snarere trak os tilbage til «privatlivets fred», hvem der altså er så heldige at være ensomme og ugifte og derfor tør regne med at faa fred. Apropos fred! Det er netop dette begreb, eller rettere forstaaelsen af det, som har gjort mig saa mismodig.

Thi for 1945 vidste man, hvad krig var, og hvad fred var, men siden da synes det hele mere og mere forvirrende. Nu kalder man det fred, selv når man fører krig og man betragter som sine fjender dem, med hvem man fører fredelige forhandlinger endog i verdensformat. Selv diplomatierne, som tidligere talte et smidigt og åleglat sprog, gennemtænkt og afvejet til de mindste enkeltheder, omtaler og tiltaler hverandre endog i intime forhandlinger som deciderede kærlinge og fødte forbrydere, samtidig med at de hver for sig kun har eet eneste formål, eet eneste ønske: Fred og broderskab mellem folkene, med eet ord verdensfred.»

Nordmørspostens Trykkeri